

بررسی چالش ها و راهکارهای اجرای روش های تدریس نوین در مدارس

احمد میرزاییگی^۱

^۱ دکتری تخصصی علوم تربیتی، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، اهواز، ایران

چکیده

با در نظر گرفتن نقش برجسته دانش آموزان در آینده کشور و لزوم ارائه بهترین روش های آموزشی روز دنیا به آنان، نیاز است از روش های نوین تدریس استفاده شود و پژوهش هایی در این زمینه صورت گرفته است و نیاز است در یک مطالعه مروری مورد تجزیه و تحلیل قرار بگیرند. لذا این پژوهش طراحی و اجرا شد تا مقالات منتشر شده در زمینه روش های نوین تدریس را جمع بندی کرده و چالش ها و راهکارهای ارائه شده برای آن را ارائه دهد. لذا این پژوهش توصیفی-تحصیلی از نوع کتابخانه ای می باشد، بعد از سرچ در پایگاه های اینترنتی داخلی و خارجی، ۸۰ مقاله یافت شدند و از بین پژوهش های صورت گرفته براساس ملاک های ورود و خروج ۱۳ جدا، تحلیل و دسته بندی شدند. یافته ها نشان دادند بیشترین چالش در این زمینه مربوط به کمبود معلم های آشنا به این روش ها، کمبود تجهیزات و فناوری مورد استفاده، حجم بالای مطالب درسی و نبودن زمان کافی، تعداد زیاد دانش آموزان در کلاس های درس و مشکلات مدیریتی و کمبود سیاست های تشویقی هستند و پیشنهاد می گردد با به کارگیری راهکارهای موجود در پژوهش حاضر قدمی کوچک در راستای پیاده سازی روش های نوین تدریس در مدارس انجام داد.

واژه های کلیدی: روش های نوین تدریس، موانع تدریس، دانش آموزان، معلمان

۱. مقدمه

دانش آموزان نقش تعیین کننده ای در توسعه و پیشرفت یک کشور دارند. سیستم آموزشی، با تربیت و تعلیم دانش آموزان، پایه و اساس آینده یک کشور است، ضروری است که روش های تدریس و آموزش در هر کشور به صورت پیوسته به روز گردد و با سراسر جهان تطبیق داده شود تا اطمینان حاصل شود که دانش آموزان به مهارت ها و دانش لازم برای پیشرفت در دنیایی که به سرعت در حال تغییر است مجهز شده اند. این دانش آموزان به عنوان نیروی کار آینده و رهبران کشور، دیدگاه های تازه، ایده های نوآورانه و انگیزه ای برای تغییر را به بخش های مختلف جامعه می آورند. ایران نیز می تواند با سرمایه گذاری در آموزش و توانمندسازی دانش آموزان و دانشجویان، نسلی از متخصصان ماهر و رهبران آینده نگر را پرورش می دهد که کشور را به سوی آینده ای درخشان تر و موفق تر سوق دهد.

پیدااست که آموزش نقش مهمی در توانمندسازی جوانان و نوجوانان دارد، تدریس هم به عنوان بخشی از آموزش نقشی بس مهمتر دارد و این چنین تعریف می شود که سلسله فعالیت های منظم، هدفمدار و از پیش طراحی شده را در برمی گیرد و هدفش ایجاد شرایط مطلوب یادگیری از سوی معلم است. به آن قسمت از فعالیت های آموزشی که به وسیله رسانه ها و بدون حضور و تعامل معلم با دانش آموزان صورت می گیرد به هیچ وجه تدریس گفته نمی شود؛ بنابراین آموزش معنای عام تر از تدریس دارد. به عبارت دیگر می توان گفت هر تدریسی آموزش است، ولی هر آموزشی تدریس نیست. چهار ویژگی خاص در تعریف تدریس وجود دارد که عبارتند از: الف) وجود تعامل بین معلم و دانش آموزان، ب) فعالیت براساس اهداف معین و از پیش تعیین شده، ج) طراحی منظم با توجه به موقعیت و امکانات، د) ایجاد فرصت و تسهیل یادگیری (۱). امروزه بین روش های آموزش تفاوت های گسترده ای وجود دارد، و معمولاً معلمان تمایل دارند از روش های سنتی و شیوه ای که خود آموزش دیده اند استفاده کنند، درحالی که آموزش باید طوری باشد که برای تمامی دانش آموزان موثر باشد و کارایی آن در بیشترین حد خود باشد و در آن به فعالیت های عملی، کار گروهی و فناوری توجه شده باشد.

تدریس به دو دسته سنتی و نوین دسته بندی می شوند، روش های تدریس سنتی معلم ها دانش آموزان را دارای سطح یکسانی از توانایی یادگیری و ادراک می دانند و بین آنها تفاوتی قائل نمی شوند، معلم محور هستند، روی توانایی فردی و اجتماعی افراد تمرکز خاصی ندارند، و روش های تدریس نوین به عنوان روشی جدیدتر برای آموزش در کنار تدریس مفاهیم درسی تمرکز فراوانی بر این دارند که مسئولیت یادگیری بر عهد خود دانش آموزان قرار داده شود، معلم نقش تسهیلگر و هدایت کننده داشته باشد که مسیر آموزش و یادگیری را برای دانش آموزان هموار می کند؛ به طوری که به جای ارائه یک طرفه اطلاعات، از روش هایی استفاده شود که دانش آموزان را به مشارکت و همکاری بیشتر در فرآیند یادگیری ترغیب کند (۲).

روش های تدریس نوین، به شیوه موثری دانش آموزان را برای چالش هایی که در آینده با آن ها مواجه خواهند شد آماده می کند (۳)، تنوع زیادی دارد و بسته به محتوای آموزشی و تعداد افراد کلاس تغییر می کند. تعدادی از مهمترین و پرکاربردهای آن به این ترتیب است: ۱. روش همیاری از طریق تدریس اعضای تیم، ۲. روش بارش مغزی (ذهن انگیزی)، ۳. روش پرسش و پاسخ، ۴. روش طرح کارایی تیم، ۵. روش بحث گروهی، ۶. روش حل مسئله، ۷. روش لایه به لایه، ۸. روش یادگیری اکتشافی، ۹. روش ترتیب و توالی، ۱۰. روش چرخه یادگیری، ۱۱. روش نقشه مفهومی، ۱۲. روش تفسیر کردن، ۱۳. روش یادگیری مشارکتی، ۱۴.

^۱Traditional Teaching Methods

^۲Modern Teaching Methods

روش ایفای نقش، ۱۵. روش گردش علمی، ۱۶. روش فعالیت های دستی، ۱۷. روش بازی های علمی، ۱۸. روش استفاده از فناوری، ۱۹. روش بدیعه پردازی و ۲۰. روش غیرمستقیم یا مشاوره ای (۴-۶).

روش های تدریس نوین تفکر انتقادی، خلاقیت، همکاری و مهارت های حل مسئله را که برای موفقیت در قرن بیست و یکم ضروری هستند، ارتقا می دهند (۷). با پذیرش آن، کشورها می توانند نوآوری و کارآفرینی را در بین دانش آموزان تقویت کنند که برای رشد اقتصادی و رقابت در بازار جهانی بسیار مهم است (۸). علاوه بر این، روش های آموزشی مدرن می تواند به پر کردن شکاف بین دانش نظری و کاربرد عملی کمک کند و اطمینان حاصل کند که دانش آموزان توانایی و آمادگی کافی برای تزریق به عنوان نیروی کار را دارند (۹). علاوه بر این، روش های نوین تدریس می تواند نیازهای یادگیری متنوع دانش آموزان را برطرف کند و به عدالت و برابری در آموزش کمک کند (۱۰). با استفاده از فناوری و آموزش متمایز، مربیان می توانند سبک های یادگیری فردی را برآورده کنند و تجربه یادگیری شخصی تری را برای دانش آموزان فراهم کنند (۱۱). کشورها می توانند با سرمایه گذاری در راهبردهای آموزشی نوآورانه و مؤثر، دانش آموزان خود را برای تبدیل شدن به یادگیرندگان مادام العمر، متفکران انتقادی و اعضای سازنده جامعه توانمند کنند. ایران نیز گام هایی برای پیاده سازی این روش های نوین برداشته است و پژوهش هایی در این زمینه صورت گرفته است اما نیازمند جمع بندی و انجام یک مطالعه مروری می باشد که هدف این پژوهش خلاصه کردن، جمع بندی و بررسی چالش ها و راهکارهای اجرای روش های تدریس نوین در مدارس در قالب یک مقاله مروری کوتاه است که در بخش روش شناسی جریات انجام به صورت مفصل بحث شده است.

۲. روش پژوهش

روش: مطالعه حاضر از نوع مروری است و روش آن توصیفی از نوع اسنادی یا کتابخانه ای می باشد.

مراحل انجام پژوهش: برای انجام یک جستجوی جامع و مانع از راهبرد جستجوی سه مرحله ای استفاده شد، بدین صورت که در مرحله اول مقالاتی که بیشترین ارتباط را با موضوع مورد مطالعه داشتند، با استفاده از واژگان کلیدی فارسی «روش های تدریس نوین» و «روش های آموزش نوین» و واژگان کلیدی انگلیسی «Modern Teaching Methods + Iran» و «Modern Teaching Techniques + Iran» تا تاریخ ۱ تیر ۱۴۰۳ در پایگاه های اطلاعاتی Magiran، Noormags، SID، Google scholar و پایگاه سیولیکا جستجو شدند که در مجموع ۸۰ مقاله حاصل شد. در مرحله دوم، با توجه به ملاک های ورود و خروج مطالعات غربالگری شدند و در مجموع ۱۳ مطالعه شرایط مذکور را داشتند و در مرحله سوم، متون مربوط به بحث و نتیجه گیری و پیشنهادات خلاصه، و در دو گروه چالش ها و راهکارها دسته بندی شد. شایان ذکر است که جهت جلوگیری از سوگیری های احتمالی، تمامی مراحل توسط دو پژوهشگر مورد بازبینی قرار می گرفت.

ملاک های ورود و خروج: ملاک های ورود و خروج در مطالعه حاضر شامل: ۱. جامعه مورد مطالعه دانش آموزان ایرانی داخل کشور باشند، ۲. بعد از سال ۱۳۹۰ چاپ شده باشد، ۳. از نظر محتوا و روش شناسی کیفیت مناسبی داشته باشد و ۴. در بخش بحث و نتیجه گیری به چالش ها و یا موانع و یا راهکارهای مربوط به روش های تدریس نوین پرداخته باشد.

۳. یافته ها

بعد از طی کردن سه مرحله ذکر شده، در مجموع از بین ۸۰ مقاله ای که از جستجوها حاصل شده بود براساس ملاک های ورود

و خروج ۱۳ مقاله (جدول ۱) برای بررسی به این مطالعه وارد شدند و به صورت تکی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند و در نهایت با توجه به چالش ها و راهکارهایی که ارائه داده بودند به چند دسته تقسیم بندی شدند که نتایج آن به صورت مشروح و دسته بندی شده در ادامه مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

جدول ۱ - لیست مقالات وارد شده به تحلیل

ردیف	نویسندگان ان / سال	محل انتشار	محل انجام پژوهش / جامعه مورد پژوهش	عنوان	یافته ها
۱	اسلامیان و همکاران ۱۴۰۰ /	فصلنامه علمی تربیت اسلامی	تهران، مشهد، قم / صاحب نظران دانشگاهی	اجرای برنامه درسی مبتنی بر تفاوت های فردی درس «دین و زندگی» در نظام آموزش و پرورش ایران؛ چالش ها و راهکارها	چالش ها: * کمبود تجهیزات آموزشی * ضعف در معلمان در مواجهه شدن با خیلی متنوع و متکثر و رو به رشد دانش آموزان در کلاس های درس * وجود اهداف عملیاتی غیرقابل انعطاف در آموزش و پرورش * شیوه ارزشیابی شناخت محور (آزمون کنکور) * بی توجهی به مولفه های بوم شناختی فاکتورهای بومی محله ای منطقه ای * عدم وجود ارتباط ارتباط مطلوب میان مدرسه و خانواده راهکارها: * تجهیز کردن مدارس * ضمن انعطاف پذیری، اختیارات لازم در این حوزه را به معلم واگذار کنیم تا بتواند متناسب با دانش آموزان کلاس به تعیین هدف و سطح انتظار بپردازد * در اختیار قرار دادن حق انتخاب و امکان استفاده از مواد یادگیری متنوع و مناسب به معلمان و دانش آموزان * فاصله گرفتن از تفکر مدیریتی تمرکز محور ، به آزادسازی برنامه های درسی و تصمیمات آموزشی و واگذاری اختیارات به سطوح پایین تر بپردازیم.
۲	ایمانی و همکاران ۱۳۹۹	مروری بر روش های نوین آموزش	مطالعه مروری	مروری بر روش های نوین آموزش زیست شناسی	* کمبود امکانات لازم برای اجرای روش های آزمایشگاهی و گردش علمی در آموزش زیست شناسی

		زیست‌شناسی		
۳	براهوئی م قدم و همکاران ۱۳۹۹	فصلنامه توسعه حرفه‌ای معلم	با روش کیفی اسناد و مدارک برنامه درسی و پژوهش‌های انجام شده در کشورهای مورد مطالعه بررسی شد.	مطالعه تطبیقی روش‌های تدریس آموزش علوم تجربی دوره ابتدایی در ایران و انگلستان
				<p>چالش‌ها:</p> <ul style="list-style-type: none"> * انگیزه پائین معلمان * آموزش‌های ناکافی و نامتناسب معلمان و برنامه ریزان * کمبود تجهیزات <p>راهکارها:</p> <ul style="list-style-type: none"> * بازنگری، تغییر و اصلاح برنامه درسی و محتوای کتب آموزش علوم * آموزش معلمان در قالب دوره‌های ضمن خدمت * ارزشیابی مداوم معلمان - استفاده و به کارگیری از پتانسیل‌های بهترین و باتجربه‌ترین معلمان، در دوره ابتدایی * گنجاندن دروس عملی و آزمایشگاهی، در برنامه‌های درسی دانشگاه فرهنگیان * آشنایی نو معلمان با ابزارها و فناوری‌های نوین در آموزش * نظارت، تعامل و مشارکت همه‌جانبه والدین و مدیران آموزشی در کنار معلم * استفاده معلمان از ابزار و رسانه‌های مختلف آموزشی به صورت فعال * به کارگیری از ظرفیت‌های بخش خصوصی و خیرین مدرسه‌ساز، جهت فراهم کردن امکانات، تجهیزات و فضاهای آزمایشگاه‌ها
۴	حسن‌زاده طالشی و همکاران ۱۳۹۹	فصلنامه علمی پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی	بابلسر / مدیران و معلمان مدارس ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان هوشمند	<p>چالش‌ها:</p> <ul style="list-style-type: none"> * رایج نبودن استفاده از اینترنت در میان معلمان مدارس ابتدایی * کمبود قوانین و مقررات در زمینه اجرایی کردن روش‌های نوین آموزش در مدارس * تسلط نداشتن دانش آموزان بر مهارت‌های ICDL * تشویق نشدن معلم‌هایی از فناوری نوین آموزشی استفاده می‌کنند.
۵	دیناروند و همکاران ۱۳۹۸	فصلنامه معماری شناسی	مطالعه کتابخانه‌ای	<p>تاثیر چینیش مبلمان کلاسی بر تقویت کفایت</p>
				<ul style="list-style-type: none"> * چیدمان‌های کلاسیک کلاس تعامل مناسب معلم و دانش آموزان را منجر نمی‌شود و با چیدمان مدرن و مخصوص هر کلاس می‌توان اثربخشی روش‌های نوین تدریس را افزایش داد.

				اجتماعی دانش آموزان	
۶	روشن و همکاران ۱۴۰۱	فصلنامه پویش در آموزش علوم پایه	فارس، کهگلویه و بویراحمد، بوشهر و خوزستان / معلمان	بررسی موانع اجرای روش ساختن گرایی توسط دانشجو- معلمان کارورزی در کلاس	<p>چالش‌ها:</p> <ul style="list-style-type: none"> * کمبود آموزش‌های لازم برای معلمان * ناتوانی اساتید در تدریس روش‌های نوین تدریس به دانشجویان دانشگاه فرهنگیان * عدم پیاده سازی روش‌های تدریس گروهی از دبستان و عدم توانایی دانش‌آموزان مقاطع بالاتر در انجام کارهای گروهی جهت یادگیری * حجم بالای محتوای آموزشی در کتب و نبود زمان کافی برای تدریس * عدم امکان تدریس روش ساختن گرایی در متوسطه دوم به دلیل فشار کنکور روی دانش‌آموزان <p>راهکارها:</p> <ul style="list-style-type: none"> * افزودن واحد درسی اصول و روش‌های تدریس نوین به برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان * استفاده از اساتید زبده برای تدریس این درس در دانشگاه‌ها * نهادینه کردن روش کار گروهی در وجود دانش آموز از ابتدای دوران تحصیل برگزار برای به روز کردن اطلاعات معلمان و اطلاع آنها از روش‌های تدریس نوین * تشویق معلمانی که از این روش در کلاس‌های درس استفاده می‌نمایند * برگزار همفکری معلمان برای اجرای بهتر روش‌های تدریس نوین مانند ساخت گرایی تجهیز امکانات مدارس * توجیه معلمان راهنمای کارورزی مدارس
۷	زارعی و همکاران ۱۳۹۸	نشریه علمی فناوری آموزش	کرج / معلمان و کارشناسان مدارس	شناسایی عوامل موثر و موانع کاربرد یادگیری الکترونیک در جهت افزایش سلامت روان دانش آموزان مدارس ابتدایی شهرستان	<p>با توجه به کمبودها در زمینه تجهیزات مدارس و اهمیت یادگیری الکترونیکی به عنوان یک شیوه آموزشی یادگیرنده محور، مهارت‌های شناختی در سطوح بالا، پیشنهاد می‌گردد به تمامی سطوح یادگیری توجه گردد و آموزش و پرورش زیرساخت‌های لازم را برای توسعه یادگیری الکترونیک را مهیا کنند.</p>

				کرج (یک مطالعه کیفی)	
۸	سبحانی و همکاران ۱۳۹۴	اندیشه های نوین تربیتی	سنندج / معلمان	شناسایی چالش های کاراندیشی معلمان ریاضی دوره دبیرستان	چالش ها: * حجم و تنوع بالای مطالب کتاب درسی ریاضی، غیرکاربردی بودن و دشوارتر بودن از سطح رشدی دانش آموزان * تعداد زیاد دانش آموزان در کلاس درس و کمبود وقت برای کار با آنها * نا آشنا بودن معلمان با فناوری های نوین و نداشتن آموزش های کافی
۹	سعیدی و همکاران ۱۴۰۱	فصلنامه روان شناسی تربیتی	سنندج / دانش آموزان	تأثیر روش تدریس لایه به لایه بر پیشرفت تحصیلی در درس ریاضی دانش آموزان ابتدایی در مقایسه با روش های اکتشافی و برخط	راهکار: * برگزاری دوره های ضمن خدمت برای معلمان
۱۰	قاسمی ۱۴۰۲	همایش پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران	مطالعه مروری	بررسی روش تدریس نمایشی	چالش ها: * فراهم نبودن تجهیزات لازم برای اجرای این روش تدریس * محدودیت های زمانی و مکانی برای اجرای آن
۱۱	مرتضوی زاده و همکاران ۱۴۰۰	پژوهش در آموزش ریاضی	مطالعه کتابخانه ای	واکاوی روش های تدریس ریاضی در دوره ابتدایی	راهکارها: * برگزاری کارگاه های روش های نوین تدریس در هر شهرستان یا منطقه * برگزاری جلسات هم اندیشی معلمان در مورد مشخص کردن بهینه ترین روش های تدریس برای هر موضوع از کتاب و پیگیری از طریق فضای مجازی
۱۲	موتاب فروئی ۱۳۹۸	مجله علمی- تخصصی روانشناسی و علوم تربیتی در هزاره سوم		روش های نوین تدریس در دوره ابتدایی و مزایا و مشکلات مربوط به آن	* عدم آشنایی معلمان با شیوه های نوین تدریس

۱ ۳	مومنی مهموئی و همکاران ۱۴۰۲	کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی	زیرکوه خراسان جنوبی / معلمان	نقش آگاهی معلمان از روش های نوین تدریس و انگیزش شغلی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان	راهکارها: * وزارت آموزش و پرورش نسبت به برگزاری کارگاه های آموزشی و دوره های ضمن خدمت روش های نوین تدریس جهت آشنایی معلمان و نحوه بکارگیری آن بویژه در دروس فارسی، علوم و ریاضی در آموزش اهتمام ورزد * تدارکات لازم برای ایجاد محیط های یادگیری مبتنی بر استفاده از روش های نوین تدریس فراهم گردد.
--------	--------------------------------------	--	---------------------------------------	---	---

در ادامه نتایج حاصل از پژوهش های ذکر شده در بالا به صورت دسته بندی شده ارائه می گردد.

۱. **کمبود منابع و تجهیزات مناسب:** روش های تدریس نوین بیشتر از روش های تدریس سنتی نیازمند زمان، تجهیزات است و از این جهت بیشتر تحقیقات روی این مسئله تاکید دارند که امکانات و تجهیزات لازم برای این کار فراهم نیست، از جمله تجهیزات الکترونیکی و اینترنت (۱۲، ۱۳)، کلاس های دارای چیدمان مناسب برای تعامل کلاس برای کار گروهی (۱۴)، تجهیزات آزمایشگاهی (۱۵)، اردوهای علمی (۱۵) و سایر تجهیزات لازم برای این هدف است (۱۶-۱۹). همچنین گاهی زیاد بودن تعداد دانش آموزان در کلاس ها باعث می شود معلم ها زمان کافی برای درگیر کردن تمامی دانش آموزان نداشته باشند (۲۰، ۲۱).

۲. **کمبود آموزش مناسب برای معلمان:** پر واضح است که قدم نهادن در مسیر آموزش با روش های نوین چالش های زیادی خواهد داشت و یکی از مهمترین چالش ها تربیت نیروی انسانی متناسب با نیازهای جدید است. معلمان به عنوان خط مقدم این مسیر با چالش های زیادی روبرو شده و می شوند (۱۶). بررسی تحقیقات ذکر شده در جدول بالا نشان می دهد نبود آموزش مناسب برای معلمان، یکی از چالش های اصلی در اجرای تدریس نوین است. معلمان نیاز دارند تا آموزش های مناسب و کاربردی برای اجرای روش های تدریس نوین دریافت کنند و در این زمینه در حال حاضر منابع شامل کتب تخصصی برای هر روش تدریس، مدرس به تعداد کافی و کارگاه و کلاس های آموزشی به حد کافی نرسیده است و گاهی اساتید توانایی لازم برای تدریس این دروس را ندارند (۲۲-۲۴) و جلساتی که به عنوان آموزش های ضمن خدمت کافی نیستند و منابع مناسب، شامل کتب تخصصی برای هر کدام از روش های تدریس به حد کافی نرسیده است (۱۹، ۲۰).

۳. **حجم و تنوع بسیار زیاد مطالب کتاب های درسی:** برخی از مقالات به این نکته اشاره دارند که تطابق دادن روش های تدریس نوین با محتوای نظام آموزشی، با چالش هایی روبروست که به شرح زیر است. در بعضی موارد، روش های جدید به دلیل حجم زیاد محتوای آموزشی، زمان کافی برای رسیدگی به آن وجود ندارد، یا در مواردی سخت تر از سطح رشدی دانش آموزان هستند (۱۶، ۱۷، ۲۰، ۲۳) و در برخی موارد محتوای درسی در زندگی واقعی دانش آموزان کاربرد خاصی ندارد و انعطافی در آن دیده نمی شود (۱۶).

۴. **نبود حمایت مدیریت:** با در نظر گرفتن اینکه حمایت و پشتیبانی مدیران می تواند در اجرای موفق روش های جدید تأثیرگذار باشد، در بسیاری از موارد آموزش ندیدن مدیران دارای سابقه کار بالا در رابطه با روش های تدریس نوین باعث کاهش احتمال اجرایی شدن این روش های تدریس در مدارس می شود (۱۳) و معلم هایی که اقدام به استفاده از روش های تدریس نوین می کنند مورد تشویق شایسته قرار نمی گیرند و یا انگیزه کافی ندارند (۱۹).

۵. **سایر دلایل:** عدم شناخت والدین از روش های تدریس نوین، باعث می شود در مواردی که نیاز به همکاری بین مدرسه و والدین است ناهماهنگی و مشکلاتی به وجود بیاید (۱۶). کمبود قوانین و مقررات در زمینه اجرایی کردن روش های نوین آموزش در مدارس (۱۳)، روش های ارزشیابی نادرست از جمله کنکور (۱۶، ۲۳) و عدم آشنایی دانش آموزان با مهارت های ICDL نیز از جمله چالش های این مسیر است (۱۳).

در راستای رفع چالش های فوق راهکارهایی وجود دارد که به صورت زیر دسته بندی و ارائه می گردد.

۱. **ارتقاء توانایی نیروی انسانی:** معلم ها به عنوان سربازان و عاملان اجرای روش های تدریس نوین نیاز دارند تا آموزش های مناسب و کاربردی برای اجرای روش های تدریس نوین دریافت کنند (۲۵). ارائه آموزش های منظم و مستمر به معلمان برای آشنایی با روش های تدریس نوین و تمرین آنها، می تواند به افزایش توانمندی های آنها در اجرای روش های جدید کمک کند (۲۴، ۲۶). در دانشگاه های فرهنگیان دروس عملی و آزمایشگاهی، در برنامه های درسی دانشجویان گنجانده شود، معلمان با ابزارها و فناوری های نوین در آموزش آشنا گردند و به صورت فعال از آن استفاده کنند (۱۹).

در هر شهرستان و منطقه کارگاه های آموزشی در رابطه با روش های نوین تدریس مختص هر درس برگزار گردد و در این کارگاه ها، معلمان ابتدایی به صورت گروهی با همفکری و مشورت چگونگی استفاده از هر روش را در آموزش بررسی و یک نمونه تدریس اجرا کنند تا با چگونگی اجرای این روش ها آشنا شوند. جلسات در شبکه های مجازی به طور مستمر پیگیری و ادامه داشته باشد. به علاوه، کتاب های دوره ابتدایی با مشارکت معلمان مورد بررسی قرار گیرد و مشخص شود که مفاهیم و موضوعات این درس ها با کدام روش ها قابل ارائه هستند و نتایج با معلمان به اشتراک گذاشته شود (۲۷) و ارزشیابی منظم معلمان نیز از راهکارهای موثر در این زمینه ذکر شده است (۱۹).

۲. **بهبود فناوری های آموزشی مدارس:** همانطور که ذکر شد استفاده از فناوری های آموزشی و دسترسی به پلتفرم ها و ابزارهای آموزشی مدرن، می تواند به بهبود فرآیندهای یادگیری و تدریس کمک کند. به کارگیری ظرفیت های بخش خصوصی و خیرین مدرسه ساز، جهت فراهم کردن امکانات، تجهیزات و فضاهای آزمایشگاه ها و همچنین تجهیز مدارس به اتاق هوشمند و رفع کمبودها به منظور افزایش کیفیت آموزشی با استفاده از فعالیت های عملی و آزمایشگاهی که امروزه در درس آموزش علوم، یک ضرورت جدی به حساب می آید (۱۶، ۱۹).

۳. **مشارکت والدین:** مشارکت والدین در فرآیند آموزش و یادگیری و فهم آنها از روش های تدریس نوین، می تواند به پذیرش و استقبال بیشتر از این روش ها توسط دانش آموزان کمک کند. معدن دار و همکاران (۱۴۰۲) نیز بر نقش بسزای برگزاری جلسات منظم مشاوره تحصیلی برای والدین در پذیرش و همکاری در زمینه اجرای روش ها تدریس نوین و مهارت آموزی دارد (۲۸).

۴. **سایر:** بازنگری، تغییر و اصلاح برنامه درسی و محتوای کتب درسی (۱۹)، با توجه به کمبودهایی که در بخش قبل ذکر شد و اینکه تغییرات بنیادین به مرور اتفاق می افتد، شاید یکی از مهمترین کارهایی که می توان در این زمینه انجام داد این است که حق تصمیم به معلمان اعطا گردد تا برای انتخاب و استفاده از روش های تدریس مناسب برای شرایط خاص کلاس درس مختار باشند و با افزایش خلاقیت و مشارکت دانش آموزان در فرآیند یادگیری کمک کند (۱۶، ۲۴) و معلم هایی که از این روش ها استفاده می کنند مورد تشویق قرار گیرند (۲۳).

۴. بحث و نتیجه گیری

همانطور که در بخش های قبل ذکر شد، علارغم فواید زیاد روش های تدریس نوین و استفاده جهانی از این روش ها برای انتقال مفیدتر مفاهیم به نسل جوان هنوز در کشورمان چالش ها و موانعی بر سر راه آموزش و پرورش است تا بتواند روش های تدریس نوین را جایگزین روش ها سنتی گرداند. بیشتر روش های تدریس نوین در مدارس مورد استفاده قرار می گیرند اما در سطح محدود و توسط فارغ التحصیلان جدید خوش فکر و توانمند. اگر نیمه پر لیوان را ببینیم، این یعنی تغییری که منتظرش بودیم در حال وقوع است و کسانی وجود دارند که مجهر به تکنیک های روز دنیا در تدریس هستند و این نسل رو به افزایش خواهد بود، و اما اگر نیمه خالی لیوان که به واقعیت هم نزدیکتر است را نگاه کنیم این نشان از مسیر طولانی ای است که نظام آموزشی ما باید طی کند تا این اقلیت تازه فارغ التحصیل شده به اکثریت تبدیل شوند و نظام آموزشی ما پوسته بیاندازد و نسل جدید سوکان آموزش را دست بگیرند.

دومین مسئله شایان بحث چربیدن مسئله کمیت بر کیفیت است، بدین معنی که حجم بالای دانش آموزان در کلاس ها و حجم بالای مطالب درسی که باید به دانش آموزان در زمان کم تدریس شود از کیفیت کار می کاهد و برای اینکه بتوان روش های نوین تدریس را در مدارس پیاده سازی کرد بهتر است از حجم مطالب درسی گنجانده شده در کتاب ها کاسته و همچنین تعداد دانش آموزان هر کلاس کاهش یابد.

مسئله دیگری که ذهن محققان این حوزه را درگیر خود کرده است بحث امکانات و تجهیزات آموزشی است؛ پر واضح است که در این زمینه مسیر طولانی در پیش داریم تا بتوانیم مدارس را به شیوه مطلوب تجهیز کنیم و فضا را برای آموزش به خصوص آموزش علوم مهیا سازیم. هر اقدامی که در زمینه تجهیز مدارس صورت بگیرد بدون شک اثرات مطلوبی روی کیفیت آموزش خواهد داشت و مسیر را برای استفاده از روش های تدریس نوین فراهم خواهد کرد.

به دلیل محدودیت در کلمات مورد استفاده در هر مقاله به ذکر این موارد بسنده شد اما نباید از همکاری مسئولان کشوری و استانی، مدیران مدارس، مشاورین مدارس و والدین دانش آموزان چشم پوشید و بدون شک همکاری این چهار بازو هم مسیر را برای پیاده سازی هرچه بهتر روش های تدریس نوین هموار می کند و معلم ها با فراغ بیشتری در این زمینه گام خواهند داشت.

منابع و مراجع

۱. موتابفروئی م. روش های نوین تدریس در دوره ابتدایی و مزایا و مشکلات مربوط به آن. مجله علمی تخصصی روانشناسی و علوم تربیتی در هزاره سوم. ۱۳۹۸؛ ۲۷(۷): ۳۳۹-۵۷.
۲. شعبانی ح. کتاب روش ها و فنون تدریس. تهران: انتشارات سمت؛ ۱۴۰۲. p. ۴۸۸
۳. پارسا م، کیخسروی س، داوری ع، گل پرور ر. نقش روش های تدریس نوین و فعال بر یادگیری دانش آموزان. همایش پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران ۱۴۰۲. p. 3816-26.
۴. سعیدی، پورکریمی. تأثیر روش تدریس لایه به لایه بر پیشرفت تحصیلی در درس ریاضی دانش آموزان ابتدایی در مقایسه با روش های اکتشافی و برخط. فصلنامه روان شناسی تربیتی. ۲۰۲۲؛ ۱۸(۶۵): ۱۰۷-۲۹.
۵. ایمانی ف، اوستا م، رجائی س. مروری بر روش های نوین آموزش زیست شناسی. پژوهش در آموزش زیست شناسی. ۱۳۹۹؛ ۱(۴): ۴۳-۵۶.
۶. عزت خواه ط، درخشان ر. شناسایی و بررسی روش های برنامه ریزی درسی و روش های تدریس نوین. مجله علمی علوم انسانی هورین. ۱۴۰۲؛ ۱: ۱۲.

۷. هویدا ر، داورپناه سا. نقش معلم رهبری در بهبود مهارت های حل مسئله دانش آموزان با میانجی گری تفکر خلاق. رویکردهای نوین آموزشی. ۱۳۹۷؛ ۱۴(۱): ۸۳-۱۰۰.
8. Ewim DRE. Integrating Business principles in STEM Education: fostering entrepreneurship in students and educators in the US and Nigeria. IJEBD (International Journal of Entrepreneurship and Business Development). 2023;6(4):590-605.
9. Evans NJ, Forney DS, Guido FM, Patton LD, Renn KA. Student development in college: Theory, research, and practice: John Wiley & Sons; 2009.
10. Jonassen DH, Grabowski BL. Handbook of individual differences, learning, and instruction: Routledge; 2012.
11. Milner HR. Diversity and education: Teachers, teaching, and teacher education: Charles C Thomas Publisher; 2009.
۱۲. زارعی ا، جواهری دانشمند م، شیخی عا. شناسایی عوامل موثر و موانع کاربرد یادگیری الکترونیک در جهت افزایش سلامت روان دانش آموزان مدارس ابتدایی شهرستان کرج (یک مطالعه کیفی). نشریه علمی فناوری آموزش. ۱۳۹۸؛ ۱۳(۳): ۶۰۷-۱۶.
۱۳. حسن زاده طالشی م، هاشمی س، ایزدی ص. چالش های توسعه مدارس هوشمند از دیدگاه مدیران و معلمان مدارس هوشمند شهرستان بابلسر. فصلنامه علمی پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی. ۱۳۹۹؛ ۸(۲): ۲۱-۳۲.
۱۴. دینارود ع، پرچمی قهفرخی م. تاثیر چپش مبلمان کلاسی بر تقویت کفایت اجتماعی دانش آموزان. معماری شناسی. ۱۳۹۸؛ ۱۲(۲): ۱۲۷-۳۷.
۱۵. ایمانی، رجائی. مروری بر روش های نوین آموزش زیست شناسی. پژوهش در آموزش زیست شناسی. ۱۳۹۹؛ ۱(۴): ۴۳-۵۶.
۱۶. اسلامیان ز، سعیدی م، کرمی م، ایونس د. اجرای برنامه درسی مبتنی بر تفاوت های فردی درس «دین و زندگی» در نظام آموزش و پرورش ایران؛ چالش ها و راهکارها. فصلنامه علمی تربیت اسلامی. ۱۴۰۰؛ ۱۶(۳۸): ۷-۳۰.
۱۷. قاسمی ع. بررسی روش تدریس نمایشی. همایش پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران. ۱۴۰۲؛ ۱۴(۱۴): ۱۸۴۶-۵۲.
۱۸. مومنی مهموئی ح، کارشکی ح، عزیزی فرد ط، عجم عا. editors, نقش آگاهی معلمان از روش های نوین تدریس و انگیزش شغلی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان. اولین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی؛ ۱۳۹۳.
۱۹. براهوئی مقدم ن، کهرزهی م. مطالعه تطبیقی روش های تدریس آموزش علوم تجربی دوره ابتدایی در ایران و انگلستان. فصلنامه توسعه حرفه ای معلم. ۱۳۹۹؛ ۵(۲): ۴۱-۵۸.
۲۰. سبجانی ش، قادری م، غلامی خ. شناسایی چالش های کاراندیشی معلمان ریاضی دوره دبیرستان. اندیشه های نوین تربیتی. ۱۳۹۴؛ ۱۱(۴): ۱۲۳-۵۰.
۲۱. قاسمیان ی. فرسودگی روش های تدریس علوم تجربی و راهکارهای جایگزینی آن. پژوهش در آموزش شیمی. ۱۴۰۲؛ ۴(۳): ۱۰۸-۲۰.
۲۲. موتابفروئی م. روش های نوین تدریس در دوره ابتدایی و مزایا و مشکلات مربوط به آن. روانشناسی و علوم تربیتی در هزاره سوم. ۱۴۰۲؛ ۲۷(۷): ۳۳۹-۵۷.
۲۳. روشن غ، صفاران ح. بررسی موانع اجرای روش ساختن گرایی (E5) توسط دانشجومعلم کارورزی در کلاس. فصلنامه پویا در آموزش علوم پایه. ۱۴۰۱؛ ۸(۲۹): ۹۴-۱۰۰.
۲۴. سعیدی ف، پورکریمی ج. تأثیر روش تدریس لایه به لایه بر پیشرفت تحصیلی در درس ریاضی دانش آموزان ابتدایی در مقایسه با روش های اکتشافی و برخط. فصلنامه روان شناسی تربیتی. ۱۴۰۱؛ ۱۸(۶۵): ۱۰۷-۲۹.
۲۵. زارع پ، دیناروند پ. شناسایی چالش های آموزش کتاب کار و فناوری از دیدگاه معلمان پایه ششم ابتدایی شهر شوش به منظور ارائه راهکار مناسب. فناوری و دانش پژوهی در تعلیم و تربیت. ۱۴۰۳؛ ۱۲: ۲.

26. Balliu V. Modern teaching versus traditional teaching-Albanian teachers between challenges and choices. *European Journal of Multidisciplinary Studies*. 2017;2(4):20-6.
۲۷. مرتضوی زاده سا، روزپیکر ز. واکاوی روش های تدریس ریاضی در دوره ابتدایی. پژوهش در آموزش ریاضی. ۱۴۰۰؛ ۲(۴): ۱۵-۳۰.
۲۸. معدندار ف، محلاتی ا، ذوالفقاری م. روش تدریس نوین در مدارس و شیوه های مهارت آموزی به دانش آموزان. تحقیقات راهبردی در تعلیم و آموزش و پرورش. ۱۴۰۱؛ ۴(۱): ۳۹۷-۴۰۴.